Finansutskottets betänkande 1985/86:34

om sparande (prop. 1985/86:150 bil. 1, mom. 15–17 och 37–40)

FiU
1985/86:34

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i detta betänkande vissa förändringar i allemanssparandet som föreslås i kompletteringspropositionen. Det gäller höjning av taket för de totala insättningarna, vidgade placeringsmöjligheter för aktiefonder samt en sänkning av räntan i allemanssparandet. Vidare tillstyrks utvidgningar av bosparandet och förändringar i vinstsparandet.

Ett anslag för sparfrämjande åtgärder om 15 milj. kr. tillstyrks också av utskottet.

De motioner som väckts med anledning av förslagen avstyrks av utskottet liksom ett tiotal motionsyrkanden som väcktes under den allmänna motionstiden i januari.

Till betänkandet har fogats 13 reservationer och ett särskilt yttrande.

Inledning

I detta betänkande behandlar utskottet

dels proposition 1985/86:150 (kompletteringspropositionen) bilaga 1 Reviderad finansplan, i vad avser avsnittet Sparfrågor, s. 97–105 (momenten 15–17 och 37–40 i hemställan),

dels de med anledning av propositionen väckta motionerna

1985/86:566 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), i vad avser yrkandena 9–13,
1985/86:567 av Karin Söder m. fl. (c), i vad avser yrkandena 3 och 4,
1985/86:583 av Lars Tobisson m. fl. (m),
1985/86:586 av Ingvar Konradsson och Hans Rosengren (s),
1985/86:600 av Alf Svensson (c), i vad avser yrkande 6,

dels de under allmänna motionstiden väckta motionerna

1985/86:Fi205 av Alf Svensson (c) om avskaffande av löntagarfonderna, i vad avser yrkande 3,

1985/86:Fi701 av Lars Tobisson m. fl. (m) om hushållssparande och ägandespridning,

1985/86:Fi707 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) om bosparande,

1985/86:Fi709 av Ivar Franzén och Kjell A. Mattsson (c) om en personlig investeringsdepå,

1985/86:Fi720 av Karin Söder m. fl. (c) om ändrat bosparande bland ungdom,

1985/86:Fi721 av Alf Svensson (c) om ett nyetableringssparande, m. m.,

1985/86:Fi723 av Kjell A. Mattsson m. fl. (c) om bosparande,

1985/86:Fi724 av Erling Bager m. fl. (fp) om bosparande,

1985/86:Fi725 av Rune Thorén och Rolf Kenneryd (c) om höjt sparavdrag m. m.,

1985/86:Fi726 av Erik Hovhammar m. fl. (m) om allemanssparandet,

1985/86:Fi727 av Stig Josefson m. fl. (c) om inrättande av privata investeringskonton,

1985/86:Fi729 av Lars De Geer och Margitta Edgren (fp) om ökat hushållssparande, i vad avser yrkandena 1 och 2,

1985/86:Fi730 av Hugo Hegeland m. fl. (m) om ökning av det enskilda aktiesparandet, i vad avser yrkande 1,

1985/86:Fi731 av Erik Hovhammar m. fl. (m) om bosparandet.

Propositionen

I proposition 150 bilaga 1 (finansdepartementet) har regeringen – efter föredragning av statsrådet Bengt K. Å. Johansson –

dels föreslagit riksdagen att

15. i överensstämmelse med vad som angetts i propositionen uppdra åt fullmäktige i riksgäldskontoret att med banker och sparkassor träffa nya avtal om ersättning för skötsel av allemanssparkonton,

16. godkänna vad som förordats i propositionen i fråga om vinstsparandet,

17. till Sparfrämjande åtgärder – utöver vad som begärts i proposition 1985/86:100 bil. 9 – för budgetåret 1986/87 under sjunde huvudtiteln anvisa ytterligare 15 000 000 kr.,

dels föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagda förslag till

37. lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande,

38. lag om ändring i aktiefondslagen (1974:931),

39. lag om ändring i lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster,

40. lag om ändring i lagen (1983:891) om skattelättnader för allemanssparande.

Lagförslagen återfinns i *bilaga* till betänkandet.

Allemanssparandet

1985/86:566 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), vari hemställs

11. att riksdagen i lagen om allemanssparande (1983:890) beslutar införa en övergångsbestämmelse av följande lydelse:

På medel innestående på allemansparkonto den 30 juni 1986 skall utgå ränta enligt 9 § samma lag enligt dess lydelse före den 1 juli 1986,

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om en sparfrämjande politik.

Sparavdrag

1985/86:Fi725 av Rune Thorén och Rolf Kenneryd (c), vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förändring av sparavdraget.

1985/86:Fi726 av Erik Hovhammar m. fl. (m), vari hemställs

1. att riksdagen begär att regeringen snarast framlägger förslag om att sparavdraget skall höjas till halvt basbelopp.

Sparmål, ökad aktiespridning m. m.

1985/86:Fi701 av Lars Tobisson m. fl. (m), vari hemställs

1. att riksdagen beslutar uttala att målet för sparpolitiken skall vara att hushållen skall ha ett sparkapital som motsvarar den genomsnittliga årslönen för en industriarbetare,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om vikten av att stimulera hushållssparandet och öka ägandespridningen.

1985/86:Fi726 av Erik Hovhammar m. fl. (m), vari hemställs

2. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av allemanssparandets roll för sparstimulans resp. finansieringsform för budgetunderskottet i enlighet med vad som i motionen anförts.

1985/86:Fi730 av Hugo Hegeland m. fl. (m), vari hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av att öka det enskilda aktiesparandet.

Bosparande

1985/86:566 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), vari hemställs

12. att riksdagen beslutar om sådan ändring i lagen om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparandet att 3 § 3 stycket samt 24 och 25 §§ utgår.

1985/86:583 av Lars Tobisson m. fl. (m), vari hemställs

1. att riksdagen avslår regeringens förslag till Lag om ändring i lagen

(1983:890) om allemanssparande såvitt avser stadgandena i 24 § om Riksbyggens bosparande för ungdomar.

1985/86:Fi707 av Rolf Dahlberg m. fl. (m), vari – med hänvisning till motiveringen i motion 1985/86:Bo410 – hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om bosparande.

1985/86:Fi720 av Karin Söder m. fl. (c), vari – med hänvisning till motiveringen i motion 1985/86:Kr312 – hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om ett ändrat bosparande bland ungdom i enlighet med vad som anförts i motionen.

1985/86:Fi724 av Erling Bager m. fl. (fp), vari – med hänvisning till motiveringen i motion 1985/86:Bo227 – hemställs att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om skattefrihet för ungdomars bosparande.

1985/86:Fi731 av Erik Hovhammar m. fl. (m), vari – med hänvisning till motiveringen i motion 1985/86:Bo231 – hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om att finansieringen av köp av bostadsrätter samordnas med övriga sparfrämjande åtgärder.

Vinstsparandet

1985/86:586 av Ingemar Konradsson och Hans Rosengren (s), vari hemställs att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om vinstskatten och utlottningsmöjligheterna i vinstsparandet.

1985/86:566 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), vari hemställs

10. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen om skatt på lotterivinster.

Anslag till Sparfrämjande åtgärder

1985/86:566 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), vari hemställs

9. att riksdagen avslår regeringens förslag om ytterligare medel för Sparfrämjande åtgärder med 15 milj. kr.

1985/86:567 av Karin Söder m. fl. (c), vari hemställs

4. att riksdagen beslutar att till Sparfrämjande åtgärder utöver vad som begärts i proposition 1985/86:100 anvisa ett i förhållande till regeringens förslag med 5 milj. kr. förhöjt anslag om 20 000 000 kr.

1985/86:583 av Lars Tobisson m. fl. (m), vari hemställs

2. att riksdagen avslår förslaget att till Sparfrämjande åtgärder för budgetåret 1986/87 under sjunde huvudtiteln anvisa ytterligare 15 000 000 kr.

1985/86:Fi729 av Lars De Geer och Margitta Edgren (fp), vari hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till att medel på skattesparkonto och skattefondskonto skall behålla de ursprungliga skatteförmånerna så länge kontona förblir orörda.

1985/86:567 av Karin Söder m. fl. (c), vari hemställs

3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om främjande av enskilt sparande genom inrättande av privata investeringskonton.

1985/86:Fi709 av Ivar Franzén och Kjell A. Mattsson (c), vari hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om konkreta förslag avseende personlig investeringsdepå enligt de riktlinjer som anges i motionen.

1985/86:Fi723 av Kjell A. Mattsson m. fl. (c), vari – med hänvisning till motiveringen i motion 1985/86:Bo226 – hemställs att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om värdet av sparande för bostadsändamål.

1985/86:Fi727 av Stig Josefson m. fl. (c), vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag om inrättande av privata investeringskonton.

Övrigt

1985/86:600 av Alf Svensson (c), vari hemställs

6. att riksdagen beslutar att ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om att stimulera sparandet.

1985/86:Fi205 av Alf Svensson (c), vari hemställs

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag till stimulansåtgärder för vinstdelningssystem på företagen och för enskilt aktiesparande enligt vad som anförts i motionen.

1985/86:Fi721 av Alf Svensson (c), vari – med hänvisning till motiveringen i motion 1985/86:N305 – hemställs

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om utveckling av allemanssparandet och former för "nyetableringssparande",

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs beträffande en begränsning av företagens uppgiftsskyldighet.

1985/86:Fi729 av Lars De Geer och Margitta Edgren (fp), vari hemställs

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om realränteskatts troliga effekter på sparviljan.

Sparandets utveckling

Den svenska ekonomin har under det senaste decenniet präglats av en permanent sparandebrist, vilket tagit sig uttryck i fortlöpande underskott i bytesbalansen. Den offentliga sektorns finansiella sparande har från början av 1970-talet minskat från ca 5% av bruttonationalprodukten till ett underskott motsvarande drygt 6% år 1982. (Se diagram 1.) Denna försämring kunde endast till en del uppvägas av ett ökat privat finansiellt sparande, vilket gjorde att bytesbalansen försämrades.

Diagram 1. Finansiellt sparande i privat och offentlig sektor samt bytesbalans 1970–1986
Andel av BNP

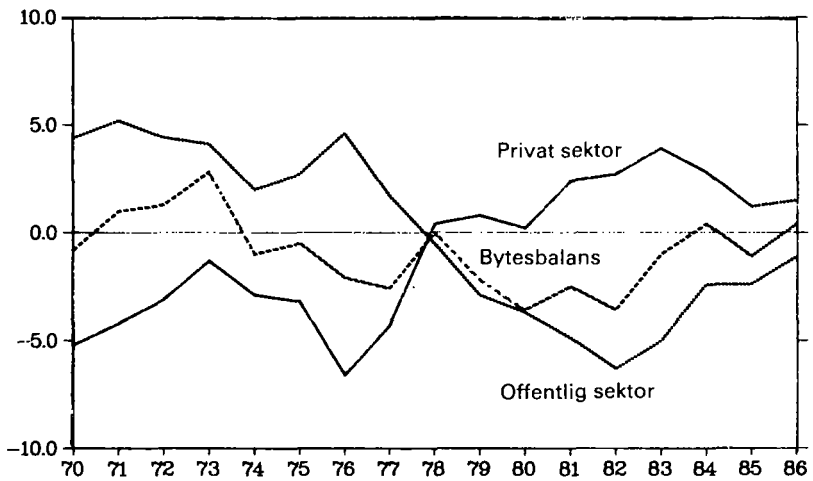

Källor: Statistiska centralbyrån och RNB 1986.

Uppgången i det privata sparandet berodde på att företagens finansiella sparande ökade medan hushållens sparande var obetydligt.

Sedan 1982 har den offentliga sektorns finansiella sparandeunderskott successivt minskat. För år 1986 beräknas underskottet till ca 1% av bruttonationalprodukten. Det finansiella sparandet i den privata sektorn har minskat de senaste åren vilket sammanhänger med ökningen av investeringarna, särskilt industriinvesteringarna. Hushållens finansiella sparande har legat i stort sett stilla på en mycket låg nivå de senaste åren (se diagram 2).

Hushållens reala sparande har minskat kontinuerligt sedan år 1979 vilket sammanhänger med det minskade småhusbyggandet. Det negativa reala sparandet som registrerades för år 1985 beror på att förslitningen av hushållens kapitalstock, enligt statistiska centralbyråns nationalräkenskaper, är större än hushållens investeringar.

Som framgår av diagrammet har hushållens sparkvot, dvs. sparandet i

Diagram 2. Hushållens sparkvot 1970–1986
Sparandet i procent av disponibel inkomst

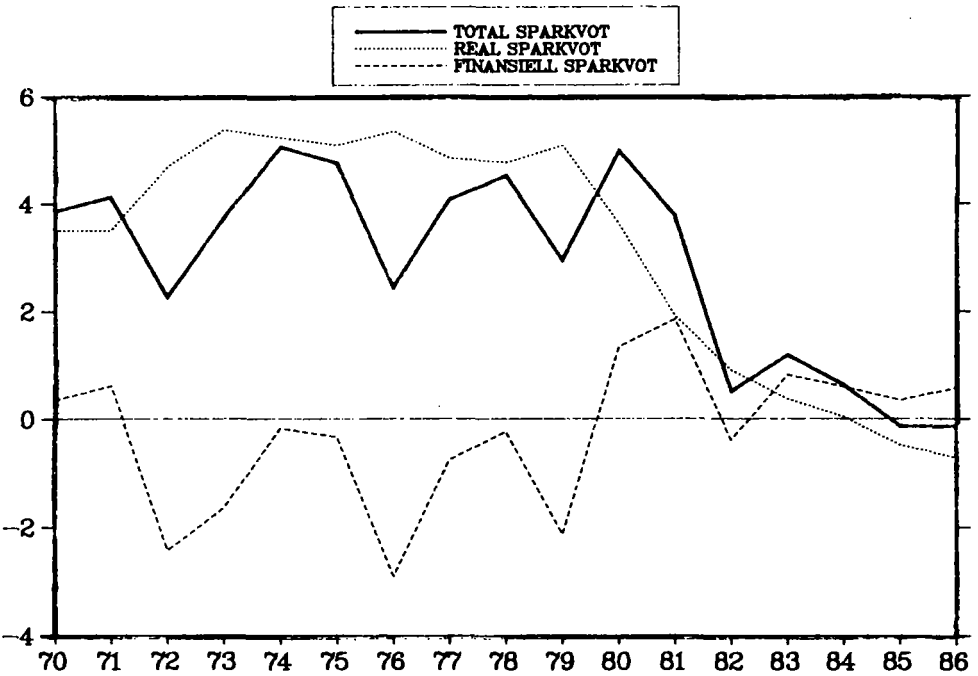

Källor: Statistiska centralbyrån, konjunkturinstitutet och finansdepartementet.

relation till de disponibla inkomsterna, sjunkit till en mycket låg nivå, 0–1%, de senaste fyra åren jämfört med under förra decenniet då den låg i intervallet 2,5–5%.

Sammanfattningsvis kan konstateras att det totala sparandet är för lågt. Det räcker inte till för att finansiera investeringarna och underskottet i bytesbalansen. Det är därför nödvändigt att öka sparandet i den svenska ekonomin. Sparandeökningen bör ske främst genom att minska det statliga budgetunderskottet men det är också angeläget att hushållssparandet ökar. Förutom samhällsekonomiska skäl talar också trygghetsskäl för att öka hushållssparandet. Ett sparkapital behövs som ett komplement till det kollektiva trygghetssystemet och är värdefullt som buffert för att kunna möta oförutsedda utgifter.

De svenska hushållens reala disponibla inkomster sjönk påtagligt under 1980-talets första år. Från 1980 till 1983 sjönk de med 5%. För löntagarhushållen var minskningen ännu större. Det är sett mot den bakgrunden inte märkligt att hushållssparandet har minskat. Den negativa reallöneutvecklingen har emellertid brutits. Förra året ökade reallönerna och för i år förutses en fortsatt ökning. Det är, som utskottet ser det, nödvändigt att förutsättningar skapas för fortsatta reallöneökningar de följande åren. Den påtagliga nedgången i inflationstakten gör detta möjligt. Den bidrar också till att ge en positiv realränta på det sparade kapitalet.

En rad åtgärder har vidtagits för att stimulera sparandet under senare år.

Rättelse: S. 33 höger spalt rad 4 och 5 uppifrån
Står: *fjärde – – – femte stycket*
Rättat till: *femte – – – sjätte stycket*
rad 9 nedifrån. Rättat till: *fjärde och femte styckena*
S. 34 höger spalt rad 4 och 5 Rättat till: *femte och sjätte styckena*

Sparavdraget har fördubblats och allemanssparandet har utvecklats. Förutsättningarna för hushållssparandet är genom den allmänna ekonomiska utvecklingen och de särskilda åtgärder som vidtagits gynnsammare än på mycket länge. Marginalskatterna har sänkts, realräntan är positiv, inflationen avtar och reallönerna stiger. Genom att underskottsavdragens skattemässiga värde begränsades, vilket stimulerade arbete och sparande, motverkades spekulation och konsumtion på kredit.

Allemanssparandet

I kompletteringspropositionen anförs att inflationen på senare tid har dämpats markant och fortsätter att sjunka. Därigenom har realräntan blivit förhållandevis hög. De statsfinansiella kostnaderna för allemanssparandet har därför blivit större än vad som tidigare förutsattes. Dessutom finns, med dagens räntesatser i allemanssparandet, vissa risker både att s. k. skattearbitrage blir lönsamt (dvs. att det i vissa fall kan löna sig att låna för att sätta in pengar i allemanssparandet) och att andra sparformer, bl. a. vanlig bankinlåning, får alltför svårt att konkurrera.

Mot den bakgrunden föreslås att räntenivån inom allemanssparandet fr. o. m. den 1 juli i år sänks till samma nivå som diskontot, vilket motsvarar en sänkning med 1,25 procentenheter. Även efter denna sänkning kommer spararna att få en hög, positiv realränta och allemanssparandet kommer alltjämt att vara den mest förmånliga sparformen. I syfte att ytterligare minska statsutgifterna föreslås att ersättningen till bankerna för deras hantering av allemanssparandet begränsas.

För att möjliggöra ett fortsatt uthålligt sparande inom allemanssparandet föreslås dessutom att taket för de totala insättningarna höjs från 35 000 till 50 000 kr.

Vidare föreslås att allemansfonderna, liksom andra aktiefonder, skall kunna placera upp till 30% av fondvärdet i OTC-aktier, vilket bl. a. möjliggör för OTC-företag att starta företagsanknutna allemansfonder.

I *motion 566* (fp) anförs beträffande förslaget om förändring av räntan på allemanssparandet att den extra räntesatsen om 1,25% är ett av villkoren i det civilrättsliga avtal som varje sparare träffat via sin bank med riksgäldskontoret och det kan enligt motionärerna inte ensidigt med retroaktiv verkan sägas upp av den ena parten (staten). Däremot kan staten naturligtvis som låntagare förhandla om ändrade villkor på lån från och med en viss dag, vilket i detta fall får anses ske från och med den 1 juli i år. Detta innebär att den som från och med nämnda datum placerar medel på allemanssparkonto får anses ha accepterat det nya räntevillkoret. Motionärerna anser att det i klarhetens intresse är nödvändigt att i övergångsbestämmelserna till Lagen om ändring i lagen om allemanssparandet ta in ett påpekande om att på medel som är innestående på allemanssparkonto den 30 juni 1986 skall utgå ränta enligt 9 § samma lag enligt dess lydelse före den 1 juli 1986.

Utskottet vill med anledning härav anföra följande. Räntan på sparade medel i allemanssparandet anges i lagen om allemanssparande och bestäms

således av riksdagen. Räntesatsen kan således inte ses som ett villkor i civilrättsligt avtal. Den nu föreslagna räntesatsen skall tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1986 på hela det belopp som finns innestående på allemanssparkonto.

Avkastningsräntan i allemanssparandet har sedan systemet infördes varit knuten till diskontot, liksom i princip räntan på en stor del av bankspararandet. Diskontot har varierat kraftigt sedan allemanssparandet introducerades i april 1984. Diskontot har t. ex. sedan slutet av maj förra året sjunkit från 11,5% till 8,5%, dvs. en minskning med 3 procentenheter. Variationerna i diskontot har således varit betydligt större än den nu föreslagna förändringen. Skulle någon sparare finna att villkoren i allemanssparandet är ofördelaktiga finns möjligheten att ta ut hela eller del av sparkapitalet. Det kan således flyttas till andra sparformer om så önskas. Det bör dock framhållas att även efter det att hänsyn tagits till den föreslagna förändringen är villkoren för allemanssparandet fördelaktigare än för alla andra sparformer. Utskottet avstyrker med hänvisning härtill motion 566 yrkande 11 och yrkande 13 i här berörd del.

Utskottet har inte något att erinra mot att avkastningsräntan i allemanssparandet sänks med 1,25 procentenheter till samma nivå som diskontot. Med nuvarande diskonto (8,5% i maj 1986) och en beräknad genomsnittlig inflationstakt för år 1986 på ca 3,5–4% erhålls en positiv realränta med 4–5%, vilken får betraktas som mycket god med hänsyn till att sparformen är riskfri och avkastningen befriad från skatt. Denna realränta kan jämföras med den som gällde då allemanssparandet introducerades våren 1984. Realräntan var då 0–1%.

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i propositionen det motiverat att begränsa storleken på de *överföringsavgifter* som gäller vid överföringar mellan allemansfonder och allemanssparkonton till högst 100 kr. Därigenom minskar inlåsningseffekterna av sparmedlen och ökar konkurrensen mellan allemansfonderna. Utskottet tillstyrker med det anförda motsvarande förslag till förändring i lagen om allemanssparande.

Utskottet anser det också motiverat, med hänsyn till den stora omfattning allemanssparandet fått och den automatik som systemet nu fungerar med, att *ersättningen till bankerna* för deras medverkan i allemanssparandet reduceras. Utskottet tillstyrker förslaget att fullmäktige i riksgäldskontoret ges i uppdrag att med banker och sparkassor träffa nya avtal angående ersättning i enlighet med det förslag som redovisas i kompletteringspropositionen.

I propositionen föreslås vidare att *maximigränsen för de samlade nettoinsättningarna i allemanssparandet* skall höjas från 35 000 kr. till 50 000 kr. En stor del av spararna sätter in det högsta tillåtna beloppet varje månad (f. n. 800 kr.). De sparare som gjort detta från starten våren 1984 kommer under år 1987 att nå det nuvarande taket på 35 000 kr. Det finns därför skäl att höja taket, anför föredragande statsrådet. En maximinivå på 50 000 kr. skulle enligt föredraganden innebära att vi nått en lämplig gräns. Om man därtill beaktar höjningen av sparavdraget från 800 till 1 600 kr. skulle det totala enskilda sparkapitalet kunna uppgå till 70 000–80 000 kr. utan att avkastningen beskattas.

Ett alternativt sätt att nå samma effekt vore att i stället höja *sparavdraget* vid beskattningen. I *motion Fi726* av Erik Hovhammar m. fl. (m) föreslås att sparavdraget höjs till ett halvt basbelopp. Det skulle för år 1986 betyda ett sparavdrag på 11 650 kr. Enligt motionärerna bör rimligtvis avkastningen på ett belopp som motsvarar en normal industriarbetarlön vara befriad från skatt oavsett sparform. I *motion Fi725* av Rune Thorén och Rolf Kenneryd (c) föreslås att sparavdraget höjs till ett belopp som motsvaras av det basbelopp som gäller det år deklarationen skall avlämnas multiplicerat med gällande diskonto. Det skulle för år 1986 innebära ett sparavdrag på ca 2 400 kr. Dessutom föreslås att makar återigen får rätt att utnyttja det eventuella sparavdrag som den andra maken ej behövt för egen del.

Vad gäller den sistnämnda frågan vill utskottet anföra att en av förutsättningarna för att kunna genomföra den förenklade självdeklarationen är att skattesystemet individualiseras i så stor utsträckning som möjligt. Olika former av sambeskattning, utnyttjande av makes outnyttjade avdrag och liknande innebär en avsevärd administrativ merbelastning för ett sådant system. Enligt utskottets mening bör strävan vara att försöka förenkla skattesystemet såväl för den enskilde som för skatteadministrationen. Förändringar av det slag som föreslås i motion Fi725 bör således enligt utskottets mening inte genomföras.

Vad gäller själva sparavdragets storlek anser utskottet att en höjning i enlighet med vad som föreslås i motion Fi726 skulle innebära en alltför kraftig höjning av det belopp vars avkastning skulle vara skattebefriad. En alltför stor ökning av sparavdraget och därmed höjning av det sparkapital som får en skattefri avkastning gynnar endast dem som redan har ett stort sparkapital. Det skulle dessutom innebära ett betydande inkomstbortfall för staten. Utskottet avstyrker därför yrkande 1 i motion Fi726.

Enligt utskottets mening finns det goda skäl att höja det sparkapital som tillåts ge en skattefri avkastning. I det sammanhanget bör, såsom framhålls i propositionen, beaktas att ett stort antal sparare inom allemanssparandet under år 1987 kommer att uppnå den nuvarande maximigränsen, 35 000 kr. För att inte riskera att detta sparande upphör under år 1987 bör därför enligt utskottets mening en höjning ske av maximigränsen för nettoinsättningarna i allemanssparandet. Den föreslagna höjningen till 50 000 kr. skulle möjliggöra ett fortsatt högt årligt sparande i allemanssparandet i ytterligare ett par år. Utskottet tillstyrker därför förslaget i propositionen om motsvarande ändring i lagen om allemanssparande. Någon ändring av sparavdraget utöver den höjning från 800 till 1 600 kr. som redan beslutats anser utskottet inte befogad för närvarande. Utskottet avstyrker därför motion Fi725.

Utskottet har inte något att erinra mot förslaget om att tillåta aktiefonder att placera högst 30% av fondens värde i OTC-aktier inkl. övriga icke börsregistrerade värdepapper. Utskottet tillstyrker förslagen om ändringar i *aktiefondslagen* och i lagen om *skattelättnader för allemanssparande*.

Innan utskottet övergår till att behandla vissa speciella sparformer som bosparande, vinstsparande m. m. vill utskottet ta upp vissa allmänna frågor om hushållssparandet som aktualiseras i flera motioner.

I *motion Fi701* (m) anförs att staten bör driva en aktiv politik för att stimulera enskilda personers ägande. Målet bör vara att hushållen skall ha ett sparkapital som motsvarar den genomsnittliga årslönen för en industriarbetare, anför motionärerna. Att staten stimulerar till enskild förmögenhetsbildning kan ses som ett led i en politik syftande till att flytta en del av ansvaret för den framtida tryggheten från det allmänna till de enskilda hushållen.

Utskottet har för sin del inte något att invända mot att man sätter ett ambitiöst *mål för hushållens sparande*, t. ex. att ett hushåll skall ha ett sparkapital motsvarande årslönen för en industriarbetare. Det är emellertid ett mål som dessvärre är mycket avlägset för många hushåll som i dag lever med mycket små marginaler.

Utskottet vill emellertid, till skillnad från vad som anförs i motion Fi701, inte se uppställda mål och stimulanser för hushållssparandet som ett led i att minska det allmännas ansvar för den framtida tryggheten. Ett ökat sparande är nödvändigt för att öka investeringarna och tillväxten i ekonomin. Därigenom underlättas finansieringen av den offentliga verksamheten och möjligheterna att stödja de sämst ställda i samhället. Utskottet avstyrker med det anförda *motion* Fi701 yrkande 1.

I motion Fi701 anförs vidare att den viktigaste förutsättningen för att sparandet skall växa är en ekonomisk politik som ökar hushållens sparande. En lägre inflation och sänkta marginalskatter är de viktigaste inslagen i en sådan politik, anför motionärerna. Det är särskilt viktigt att sprida ägandet av bostäder och aktier. Att bredda bostadsägandet är enligt motionärerna det bästa sättet att åstadkomma en jämnare fördelning av förmögenhetstillgångarna i samhället. Sänkta inkomstskatter och slopande av både fastighetsskatt och avdragsbegränsning är viktiga inslag i en politik för att öka bostadsägandet. Även i motion Fi730 av Hugo Hegeland m. fl. (m) anförs att det är angeläget att aktiesparandet är väl spritt bland medborgarna. Ett ökat institutionellt ägande försvagar marknadsekonomin i allmänhet och aktiemarknaden i synnerhet. För att vända den nuvarande negativa trenden är det angeläget att väsentligt förbättra skattevillkoren för enskilda personers skattesparande.

I *motion Fi726* av Erik Hovhammar m. fl. (m) begärs även en översyn av allemanssparandets roll för sparstimulans resp. finansieringsform för budgetunderskottet. Motionärerna anser att den sparfrämjande politiken i alltför hög grad – genom introduktionen av allemanssparandet – har inriktats på att tillgodose statens behov av direkt upplåning hos hushållen. Enligt motionärerna bör varje medborgare ha samma rätt till obeskattad avkastning på normalt sparande oavsett sparform.

Utskottet delar motionärernas uppfattning såtillvida att det är angeläget att stimulera sparandet i ekonomin och att det sker bäst i en ekonomi där inflationen är låg och reallönerna ökar. Utskottet delar emellertid inte motionärernas uppfattning om politikens allmänna uppläggning. Dessa frågor behandlar utskottet i sitt betänkande FiU 1985/86:30.

Vad gäller frågan om översyn eller förändringar av allemanssparandet i syfte att stimulera även annat sparande än det som tillgodoser statens upplåningsbehov vill utskottet erinra om att även sparande i aktiefonder, de s. k. allemansfonderna, omfattas av de förmåner som är förknippade med allemanssparandet. Värdestegringen på fondandelarna är befriade från beskattning och fonderna kan göra omplaceringar i sitt aktieinnehav utan att drabbas av realisationsvinstbeskattning. Utskottet ser det som naturligt att staten stimulerar sparandet i för samhället önskvärd riktning. Det är nödvändigt att också hushållen medverkar till att finansiera en del av det statliga budgetunderskottet. Det kan bidra till att minska penningmängdens tillväxt och hålla tillbaka hushållens efterfrågan. Vidare innebär introduktionen av allemansfonderna att sparandet i aktier stimuleras vilket är värdefullt för näringslivets kapitalförsörjning. Genom de förändringar som föreslås i kompletteringspropositionen utvidgas också vissa av de icke börsnoterade företagens, de s. k. OTC-företagens, möjligheter att få tillgång till riskkapital via allemansfonderna. Utskottet ser mot denna bakgrund inte något behov av översyn eller andra förändringar i allemanssparandet av det slag som föreslås i motion Fi726. Yrkande 2 i motion Fi726 avstyrks därför av utskottet. Utskottet avstyrker också förslagen till sparstimulerande åtgärder som föreslås i motionerna Fi701 yrkande 2 och Fi730.

Bosparande

I finansutskottets betänkande om bosparande för ungdomar (FiU 1984/85:7) anförde utskottet att det är värdefullt att det utvecklas nya sparformer med en nära koppling mellan sparande och bostadsanskaffning. Utskottet ansåg att det samarbete som Riksbyggen och Sparbankerna då hade inlett var ett bra exempel på detta. Detta samarbete befann sig då i ett uppbyggnadsskede. Utskottet anförde att Riksbyggen har en ställning som i flera avseenden överensstämmer med HSB:s. Det är viktigt att bostadskooperativa organisationer behandlas likartat. Det kan därför, anförde utskottet, finnas skäl att komplettera lagstiftningen så att inte endast sparande i HSB inlemmas i allemanssparandet och ges lånerätt. Riksbyggens ungdomsbosparande hade emellertid vid det tillfället inte en sådan omfattning att det fanns anledning att överväga en sådan lagstiftning. Utskottet anförde att det får ankomma på regeringen att uppmärksamt följa denna fråga för att eventuellt senare återkomma till riksdagen med ett förslag.

I kompletteringspropositionen föreslås att en möjlighet öppnas för *Riksbyggen*, liksom tidigare för HSB, *att bedriva bosparande för ungdomar inom allemanssparandets ram*. Detta förslag avslås i motion 583 av Lars Tobisson m. fl. (m) och i motion 566 (fp). Samtidigt föreslås i motion 566 att även bosparandet i HSB avskaffas.

Utskottet har alltjämt samma uppfattning och anser det riktigt att villkoren för sparandet i Riksbyggen jämställs med HSB:s. Utskottet tillstyrker därför förslaget till ändring av lagen om allemanssparandet och avstyrker yrkandena 12 och 13 i här berörd del i motion 566 och yrkande 1 i motion 583.

I en rad andra motioner yrkas att även räntan på *bosparande* i bank skall vara skattebefriad. I *motion Fi724* av Erling Bager m. fl. (fp) anförs att bosparande i bank ofta är förmånligare än allemanssparandet. Genom det vanliga banksparandet bibehålls den normala kundrelationen. I allemanssparandet saknas detta då bankerna inte får behålla de medel som sparas inom allemanssparandet, anför motionärerna. Samma sak påtalas i *motion Fi720* (c). Vidare anförs att skattefriheten kan utformas med särskilda beloppsgränser i stället för att stoppa bosparandet vid en viss åldersgräns.

I *motion Fi707* av Rolf Dahlberg m. fl. (m) redovisas ett förslag till nytt bosparsystem som skall administreras av banker och andra kreditinstitut. Sparandet för bostad bör ske under minst tre år och berättiga till en viss skattefri bonus. Om bostadsköpet dessutom behöver finansieras genom lån skall staten ställa en borgen som garanti.

I samband med att bosparande för ungdom infördes behandlade utskottet flera motioner med liknande yrkanden. Riksdagen avslog motionerna. Utskottets motivering är alltjämt giltig.

Allemanssparandet är en etablerad sparform som vunnit stor anslutning. Reglerna är väl kända. Genom att knyta bosparande till allemanssparandet kan man utnyttja detta i informationskampanjer för att dra till sig nya sparare. Utskottet ser det därför som en stor fördel att bosparande för ungdom ingår som en del i allemanssparandet. Det finns därför ingen anledning att ompröva detta sparande. Skulle man, som föreslås i de nämnda motionerna, dessutom göra avkastningen på ungdomens bosparande i bankerna skattefri eller utge statliga premier skulle det leda till en mycket kraftig subventionering av bosparande för de ungdomar som skulle kunna utnyttja båda systemen. Även om utskottet anser det angeläget att stimulera sparandet kan utskottet inte med hänsyn till det inkomstbortfall som därvid skulle uppkomma för staten tillstyrka motionärernas förslag.

Utskottet avstyrker motionerna Fi707, Fi724 och Fi720.

I *motion Fi731* av Erik Hovhammar m. fl. (m) anförs att för att finansiera köp av bostadsrätter och ge rimliga villkor för de boende bör finansiering, i vart fall för ungdomar, ske med statlig eller kommunal borgen. Det finns som utskottet ser det inte skäl att utvidga antalet stödformer för bosparande ungdomar, eftersom lånemöjligheterna och villkoren för ungdomens bosparande i allemanssparandet väl tillgodoser de krav som ställs i motionen.

Utskottet avstyrker därmed motion Fi731.

Vinstsparandet

I propositionen föreslås också vissa förändringar inom vinstsparandet. Den del av räntan som kan lottas ut föreslås bli höjd från 2 till högst 4%. *Skatten på vinstutbetalningar* föreslås bli höjd till 40%, vilket bättre motsvarar den normala beskattningen av kapitalinkomster. Vidare föreslås att det under perioden december 1986–februari 1987 skall vara möjligt att, utöver sedvanliga månadsinsättningar om högst 800 kr., sätta in ytterligare högst 5 000 kr. i vinstsparandet. Därmed erbjuds samma möjlighet till vinstspararna som tidigare stått öppen för allemanssparama.

I *motion 586* av Ingemar Konradsson och Hans Rosengren (s) anförs att det sakligt sett är viktigare att avstå från vinstskattehöjningen än att vidga utlottningsmöjligheterna. Det finns annars en risk för att intresset för vinstsparandet minskar. I *motion 566* (fp) anförs att den föreslagna skattehöjningen skulle motverka en i högsta grad önskvärd och nödvändig sparstimulans. Motionärerna yrkar därför avslag på förslaget om höjd vinstskatt.

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i propositionen att vinsten inte bör beskattas väsentligt lägre än den marginalskatt som utgår på den fasta räntan i vinstsparandet. Genom att göra det möjligt att höja den totala vinstsumman torde ändå vinstsparandet väl kunna hävda sin popularitet hos spararna. Utskottet tillstyrker propositionens förslag och avstyrker därmed motionerna 586 och 566 yrkande 10.

Anslag till sparfrämjande åtgärder

Spardelegationen föreslås i propositionen få ytterligare medel för informationsinsatser bl. a. för att informera skattefondsparare om fördelarna med att låta sina sparmedel kvarstå i skattefonderna.

I *motion Fi729* av Lars De Geer och Margitta Edgren (fp) begärs att medel på skattefondkontona skall behålla sina ursprungliga skatteförmåner så länge kontona förblir orörda. I *motionerna 566* (fp) och *583* (Lars Tobisson m. fl. m) yrkas avslag på propositionens förslag om ökade informationsinsatser. Genom att bibehålla skatteförmånerna blir incitamentet att låta medlen kvarstå i skattefondsparandet tillräckligt stort varför ytterligare informationsinsatser inte behövs, anför motionärerna.

Enligt utskottets mening har skattespararna redan erhållit betydande skattesubventioner och har alltjämt betydande fördelar enligt den nu gällande skattelagstiftningen. Det innebär att om andelar avyttras med vinst två år efter det de frigjorts så behöver endast 40% av vinsten tas upp till beskattning. Utskottet avstyrker därför yrkande 1 i motion Fi729.

Utskottet delar föredragandens uppfattning att det finns skäl att informera skattefondspararna om fördelarna med att låta sparmedlen stå orörda i skattefonderna. Motionerna 583 yrkande 2 och 566 yrkandena 9 och 13 i här berörd del avstyrks därför av utskottet.

I *motion 567* (c) anförs att samhällets starka motiv för att stimulera sparandet ger skäl att också vara aktiv när det gäller informationsinsatser. För sparfrämjande åtgärder bland ungdomar föreslås därför att anslaget för sparstimulerande åtgärder utökas med 5 milj. kr. till totalt 20 milj. kr.

Utskottet anser i likhet med motionärerna att det är angeläget att informera ungdomar om behovet av att spara. De i propositionen föreslagna insatserna borde ge utrymme även för sådana åtgärder. Behovet av ytterligare åtgärder får prövas efter det att en utvärdering skett av de tidigare insatserna. Utskottet tillstyrker propositionens förslag till sparfrämjande åtgärder och avstyrker motion 567 yrkande 4.

I flera motioner begärs förslag om inrättande av privata investeringskonton. I *motion Fi709* av Ivar Franzén och Kjell A. Mattsson (c) anförs att den personliga investeringsdepån skall finnas hos den lokala banken. I depån kan placeras banksparande, obligationer och aktier samt avkastningen från dessa tillgångar. Tillgångar/inkomster som tillförs depån befrias från kommunalskatt och statlig grundskatt. Statlig tilläggsskatt utgår i vanlig ordning på bruttoinkomsten. Depåägaren kan låna ur sin depå utan skattekonsekvenser till

- finansiering av eget boende
- insatser i eget producerande företag
- de övriga produktiva investeringar som angivits i särskild förteckning.

Tas pengar ut från kontot för konsumtion sker en schablonbeskattning med 50% eller det lägre belopp som blir aktuellt om uttaget läggs till årets inkomst. Genom förslaget förenklas skattesystemet väsentligt och ett första steg tas mot utgiftsskatt.

I *motion Fi727* av Stig Josefson m. fl. (c) anförs att ett genomförande av förslaget om privata investeringskonton skulle få betydande samhällsekonomiska effekter. Förslaget skulle leda till en kraftig ökning av sparandet. I *motion 567* (c) anförs att av statsfinansiella skäl bör i ett inledningsskede en begränsning ske av högsta möjliga insättningsbelopp till förslagsvis 20 000 kr. Privata investeringskonton skulle vara ett viktigt instrument för decentralisering av ekonomin och för ett ökat personligt ägande.

Utskottet har vid ett flertal tillfällen de senaste åren behandlat förslag om inrättande av *privata investeringskonton*. Riksdagen har på utskottets förslag avslagit dessa motionsyrkanden. Utskottet anser att förslaget är intressant i sin avvägning mellan konsumtion och sparande. Det finns emellertid vissa problem med förslaget. Det skulle bl. a. öppna möjligheter för s. k. skattearbitrage, dvs. att låna medel med avdragsgilla räntor och placera dem på skattemässigt gynnade konton. Det är inte heller lämpligt att använda alltför många sparstimulanser samtidigt. Införandet av privata investeringskonton skulle dessutom innebära betydande inkomstbortfall för staten och kommunerna. Utskottet avstyrker därför motionerna Fi709, Fi727 och 567 yrkande 3. Utskottet avstyrker därmed också motion Fi723 som begär ett bosparsystem som bygger på samma princip som de privata investeringskontona.

Övriga yrkanden

I *motion Fi729* av Lars De Geer och Margitta Edgren (fp) anförs att en *realränteskatt* troligen skulle få stora negativa effekter på sparviljan.

Ett förslag till utformning av en realränteskatt utreds f. n. Utskottet har inte anledning att nu, innan förslagets slutliga utformning är känd, göra något uttalande om dess effekter på sparviljan. Utskottet avstyrker därmed motion Fi729.

I *motion 600* av Alf Svensson (c) anförs att regeringens förslag i kompletteringspropositionen är otillräckliga för att stimulera sparandet. Motionären förordar att sparavdraget höjs, att progressiv utgiftsskatt införs och att sparande i aktier stimuleras genom att införa ett system motsvarande privata investeringskonton.

Även i *motionerna Fi721* och *Fi205* av samma motionär begärs en utveckling av allemanssparandet och *stimulanser av sparande* i aktier som underlättar tillförseln av riskvilligt kapital till näringslivet. Motionären begär också i samma motion att åtgärder vidtas för att väsentligt minska merarbetet och kostnaderna för uppgiftslämnandet från företagen.

Vad utskottet anfört i det föregående med anledning av förslagen om höjt sparavdrag, allemanssparande och privata investeringskonton innebär att utskottet avstyrker motionerna Fi205 yrkande 3, Fi721 yrkande 1 och 600 yrkande 6.

Frågor om *företagens uppgiftslämnande* behandlade utskottet tidigare i vår (FiU 1985/86:15). Riksdagen avslog med anledning härav flera yrkanden med samma innebörd som det nu aktuella. Utskottet avstyrker med hänvisning till den tidigare behandlingen yrkande 2 i motion Fi721.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *räntenivån inom allemanssparandet*
att riksdagen antar det i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 37 i denna del framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande såvitt avser 9 §,

2. beträffande *införande av en övergångsbestämmelse i lagen (1983:890) om allemanssparande*
att riksdagen med avslag på motion 1985/86:566 yrkandena 11 och 13 såvitt nu är ifråga antar ikraftträdandebestämmelsen till det i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 37 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande,

3. beträffande *maximigräns för nettoinsättning, överföringsavgift och placeringsmöjligheter för allemansfond*
att riksdagen antar det i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 37 i denna del framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande såvitt avser 4, 7, 15 och 16 §§,

4. beträffande *ersättning till bankerna*
att riksdagen i överensstämmelse med vad som angetts i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 15 uppdrar åt fullmäktige i riksgäldskontoret att med banker och sparkassor träffa nya avtal om ersättning för skötsel av allemanssparkonton,

5. beträffande *sparavdrag vid beskattningen*
a) att riksdagen avslår motion 1985/86:Fi726 yrkande 1,
b) att riksdagen avslår motion 1985/86:Fi725,

6. beträffande *aktiefondslagen*
att riksdagen antar i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 38 framlagt förslag till lag om ändring i aktiefondslagen (1974:931),

7. beträffande *lagen om skattelättnader för allemanssparandet*
att riksdagen antar i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 40 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1983:891) om skattelättnader för allemanssparandet,

8. beträffande *målet för hushållssparandet*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Fi701 yrkande 1,

9. beträffande *sparstimulans och ökad aktiespridning*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Fi701 yrkande 2, 1985/86:Fi730 yrkande 1 och 1985/86:Fi 726 yrkande 2,

10. beträffande *möjlighet för Riksbyggen att bedriva bostadssparande för ungdomar inom allemanssparandets ram*
att riksdagen med avslag på motionerna 1985/86:566 yrkandena 12 och 13 såvitt nu är ifråga samt 1985/86:583 yrkande 1 antar det i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 37 i denna del framlagda förslag till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande såvitt avser 3, 24 och 25 §§,

11. beträffande *bosparande*
a) att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Fi707 och 1985/86:Fi731,
b) att riksdagen avslår motion 1985/86:Fi724,
c) att riksdagen avslår motion 1985/86:Fi720,

12. beträffande *vinstsparandet*
att riksdagen med avslag på motion 1985/86:586 såvitt nu är i fråga godkänner vad som förordats i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 16,

13. beträffande *skatt på lotterivinster*
att riksdagen med avslag på motionerna 1985/86:566 yrkande 10 och 1985/86:586 såvitt nu är i fråga antar i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 39 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster,

14. beträffande *anslag till sparfrämjande åtgärder m. m.*
a) att riksdagen avslår motion 1985/86:Fi729 yrkande 1,
b) att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 17 samt med avslag på motionerna 1985/86:566 yrkandena 9 och 13 såvitt nu är ifråga, 1985/86:583 yrkande 2 och 1985/86:567 yrkande 4 till *Sparfrämjande åtgärder* för budgetåret 1986/87 under sjunde huvudtiteln – utöver av riksdagen tidigare anvisat anslag[1] – anvisar ett reservationsanslag av 15 000 000 kr.,

15. beträffande *privata investeringskonton*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Fi709, 1985/86:Fi727, 1985/86:567 yrkande 3 och 1985/86:Fi723,

16. beträffande *realränteskatts inverkan på sparviljan*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Fi729 yrkande 2,

17. beträffande *förslag till stimulansåtgärder*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Fi205 yrkande 3, 1985/86:Fi721 yrkande 1 och 1985/86:600 yrkande 6,

[1] FiU 1985/86: 17, rskr. 193.

18. beträffande *företagens uppgiftslämnande*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Fi721 yrkande 2.

19. beträffande *förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande i övrigt*
att riksdagen antar i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 37 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande i den mån det inte omfattas av vad utskottet hemställt ovan.

Stockholm den 20 maj 1986

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Björn Molin (fp), Roland Sundgren (s), Lars Tobisson (m), Christer Nilsson (s), Nils G. Åsling (c), Lisbet Calner (s), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Arne Andersson i Gamleby (s), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Hans-Eric Andersson (s), Arne Kjörnsberg (s), Hugo Hegeland (m) och Rolf Kenneryd (c).

Reservationer

1. Räntenivån inom allemanssparandet

Björn Molin (fp), Lars Tobisson (m), Nils G. Åsling (c), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Hugo Hegeland (m) och Rolf Kenneryd (c) anser att

den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "De svenska" och på s. 8 slutar med "på kredit" bort utgå.

2. Införandet av en övergångsbestämmelse i lagen (1983:890) om allemanssparande

Björn Molin och Lars De Geer (båda fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet vill" och på s. 9 slutar med "berörd del" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen som framförs i motion 566 att ett klargörande måste ske av vilka regler som gäller för de sparmedel som satts in på allemanssparkontona före den 1 juli 1986 då räntesatsen sänks. Utskottet tillstyrker därför att en särskild övergångsbestämmelse tas in i lagen om allemanssparande med den lydelse som föreslås i motion 566. Utskottet tillstyrker således yrkandena 11 och 13 såvitt nu är ifråga.

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *införande av en övergångsbestämmelse i lagen (1983:890) om allemanssparande*
att riksdagen *dels* antar ikraftträdandebestämmelsen till det i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 37 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande, *dels* med bifall till motion 1985/86:566 yrkandena 11 och 13 såvitt nu är ifråga antar följande övergångsbestämmelse till lagförslaget: På medel innestående på allemanssparkonto den 30 juni 1986 skall utgå ränta enligt 9 § i dess lydelse före den 1 juli 1986.

3. Målet för hushållssparandet

Lars Tobisson, Filip Fridolfsson och Hugo Hegeland (alla m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 11 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "Fi701 yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att de enskilda medborgarnas förmåga att utstå påfrestningar – liksom att begagna uppdykande tillfällen – förstärks avsevärt när de har ett eget sparkapital. Det fungerar som ett slags privat skyddsnät, vilket ger ökad trygghet vid oförutsedda situationer. Därigenom minskar också behovet av offentliga transfereringar.

Staten bör bedriva en aktiv politik för att stimulera enskilda människors ägande. Det bör ske genom sänkta marginalskatter, åtgärder för att dämpa inflationen och genom skattelättnader på produktivt sparande. Utskottet delar motionärernas uppfattning att målet bör vara att hushållen skall ha ett sparkapital som motsvarar årslönen för en industriarbetare. Detta ligger också i linje med regeringens aktuella strävanden. Med höjningen av maximigränsen för de samlade nettoinsättningarna i allemanssparandet till 50 000 kr. och med utnyttjande av sparavdraget kan två makar ha ett sparkapital som ungefär motsvarar årslönen för en industriarbetare utan att man behöver skatta för räntan. Utskottet anser att riksdagen, i enlighet med vad som anförs i motion Fi701 yrkande 1, bör uttala att målet för sparpolitiken skall vara att hushållen skall ha ett sparkapital som motsvarar den genomsnittliga årslönen för en industriarbetare.

dels utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *målet för hushållssparandet*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Fi701 yrkande 1 godkänner vad utskottet anfört om att målet för sparpolitiken skall vara att hushållen skall ha ett sparkapital som motsvarar den genomsnittliga årslönen för en industriarbetare,

4. Sparstimulans och ökad aktiespridning

Björn Molin (fp), Lars Tobisson (m), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m) och Hugo Hegeland (m) anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet delar" och på s. 12 slutar med "och Fi730" bort ha följande lydelse:

Staten bör bedriva en aktiv politik för att stimulera människors sparande. Den viktigaste förutsättningen för att sparandet skall växa är en ekonomisk politik som ökar hushållens disponibla inkomster och höjer realavkastningen efter skatt på sparande. En kraftig minskning av inflationen kombinerad med sänkta marginalskatter är de viktigaste inslagen i en sådan politik.

Det är enligt utskottets mening särskilt viktigt att sprida ägandet av bostäder och aktier. Utskottet delar motionärernas uppfattning att ett breddat bostadsägande är det bästa sättet att åstadkomma en jämnare fördelning av förmögenhetstillgångarna i samhället. I en marknadsekonomi är det angeläget att aktiesparandet är väl spritt bland de enskilda medborgarna. Det enskilda aktiesparandet har straffbeskattats under lång tid, vilket har gjort att privatpersonernas andel av aktieinnehavet har minskat. Institutionernas aktieinnehav har ökat i motsvarande utsträckning. Denna koncentration av ägandet försvagar marknadsekonomin. Sparandets effektiva användning på investeringssidan är beroende av riskkapitalets ursprung. Ju närmare individen befinner sig de investeringsbeslut i företag där han/hon har sitt kapital placerat, desto noggrannare fattas besluten.

De stimulanser av sparandet som f. n. erbjuds är i alltför hög grad inriktade på att tillgodose statens behov av lånemedel. För att stimulera aktiesparandet och bredda aktieägandet bör följande åtgärder vidtas.

Löntagarfonderna bör avskaffas och tillgångarna användas som stimulans till deltagande i allemansfondsparandet. Dubbelbeskattningen av aktier bör avskaffas, förmögenhetsbeskattningen på arbetande kapital i familjeföretag bör slopas. Taxeringsvärdet på börsaktier måste sänkas. Förändringar inom aktieportfölj – enskilds eller aktiefonds – bör inte realisationsvinstbeskattas.

Vad utskottet anfört med anledning av vad som anförs i motionerna Fi701, Fi730 och Fi726 yrkande 2 om åtgärder för att stimulera hushållssparandet och en ökad aktiespridning bör ges regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

> 9. beträffande *sparstimulans och ökad aktiespridning*
> att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Fi701 yrkande 2, 1985/86:Fi730 yrkande 1 och 1985/86:Fi726 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

5. Sparstimulans och ökad aktiespridning

Nils G. Åsling och Rolf Kenneryd (båda c) anser att

den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet delar" och på s. 12 slutar med "och Fi730" bort ha följande lydelse:

Det är nödvändigt att den ekonomiska politiken inriktas så att det enskilda sparandet främjas. Inflationsbekämpningen måste föras vidare och marginaleffekterna i skattesystemet måste minskas. Sparandet måste återfå sin centrala roll i stabiliseringspolitiken. Detta är angeläget både från samhällsekonomiska utgångspunkter och utifrån individernas. Det är viktigt att skapa reella möjligheter för människor att genom eget sparkapital lägga grunden för ett eget företagande eller för ett eget boende.

För närvarande stimuleras sparandet genom en rad olika åtgärder som kan vara svåra att överblicka för den enskilde. Utskottet anser att ett införande av privata investeringskonton kan göra det möjligt att successivt kanalisera sparandet i en sparform som passar alla. Det skulle ge individerna möjlighet till ett sparande med uppskjuten beskattning och skulle långsiktigt främja en decentralistisk utveckling av ägandet i landet.

Det är enligt utskottet den vägen som bör väljas för att stimulera sparandet i Sverige och sprida ägandet. Det finns i motionerna Fi701, Fi726 och Fi730 flera förslag som är väl värda att genomföra som ett led i en sparstimulerande politik. Det gäller t. ex. förslagen att slopa löntagarfonderna och använda medlen för enskilt aktieägande, avskaffa dubbelbeskattningen av aktieutdelningar, slopa förmögenhetsskatten på arbetande kapital i familjeföretag och mildra arvs- och förmögenhetsskatten.

Enligt utskottets mening bör emellertid sparandet stimuleras enligt de riktlinjer som utskottet angivit baserade på utgiftsskattens principer. Utskottet avstyrker därför motionerna Fi701 yrkande 2, Fi726 yrkande 2 och Fi730.

6. Möjlighet för Riksbyggen att bedriva bostadssparande för ungdomar inom allemanssparandets ram

Björn Molin (fp), Lars Tobisson (m), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m) och Hugo Hegeland (m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 12 som börjar med "I finansutskottets" och slutar med "motion 583" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det finns starka skäl för att förbättra bosparandet. Att spara till en egen bostad är ett angeläget mål både för den enskilde och för samhället. Utskottet anser emellertid inte att den anknytning som bosparandet fått till allemanssparandet är lämplig. Denna knytning innebär en lagstadgad skyldighet för banker att prioritera utlåning till personer under 28 år som inte har något annat kundförhållande med banken än att de under viss tid satt in pengar för överföring till riksgäldskontoret. Bankerna är skyldiga att ställa upp med utlåning motsvarande tre gånger det sparade beloppet. Dessa medel måste då tas ur andra kunders inlåning, vilket strider mot grundprinciperna för normal bankverksamhet.

Genom förslaget i propositionen skulle HSB och Riksbyggen ges en särställning, som innebär att HSB och Riksbyggen förfogar över de medel som sparas i HSB-sparkassa och Riksbospar. I motsats till vad som gäller för bankerna behöver inte sparmedlen levereras in till riksgäldskontoret eller till kapitalsparfonder. Därigenom förstörs konkurrensneutraliteten mellan de olika sparlåneformerna.

Utskottet anser därför att propositionens förslag bör avslås av riksdagen och att bosparandets koppling till allemanssparandet skall upphöra snarast möjligt.

dels utskottets hemställan under 10 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *möjlighet för Riksbyggen att bedriva bostadssparande för ungdomar inom allemanssparandets ram*
att riksdagen med avslag på proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom 37 i denna del och med bifall till motionerna 1985/86:566 yrkandena 12 och 13 såvitt nu är i fråga samt 1985/86:583 yrkande 1 *dels* beslutar att 24 och 25 §§ lagen (1983:890) om allemanssparande skall upphöra att gälla samt vidtar sådan ändring av ingressen till det i proposition 150 framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande som föranleds härav, *dels* antar 3 § förslaget till lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande med den ändring att paragrafen erhåller följande som *Reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Propositionens förslag	*Reservanternas förslag*
	3 §[2]

Sparmedlen skall sättas in i en svensk bank som enligt överenskommelse med riksgäldskontoret förmedlar allemanssparande. En sparare får inte spara på mer än ett *allemanssparkonto* och i fler än två *allemansfonder*.

Vad som föreskrivs i första stycket och annars i denna lag i fråga om bank gäller, med undantag för bestämmelserna om lån för förvärv av bostad och för bosättning i övrigt (bosparlån) i 8 a och 26–28 §§, också i fråga om sparkassa.

För visst sparande på sparkonto hos HSB:s Riksförbunds Sparkassa (HSB:s Sparkassa) samt för visst sparande som är anordnat av Riksbyggen ekonomisk förening gäller särskilda bestämmelser enligt 24 och 25 §§.

7. Bosparande

Björn Molin (fp), Lars Tobisson (m), Nils G. Åsling (c), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Hugo Hegeland (m) och Rolf Kenneryd (c) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 13 som börjar med "I samband" och slutar med "motion Fi731" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den principiella uppfattning som framförs i motionerna att stimulanser till bosparande bör bygga på redan existerande "spara/låna till bostad-system" hos banker och andra kreditinstitut. Kopplingen till allemanssparandet innebär endast ökat krångel. Det är en klar fördel både för sparare och banker om de medel som sparas får behållas av bankerna och kan användas för utlåning till bostadsändamål. Därmed skapas normala kundrelationer. En särskild premiering bör ske av bosparandet an-

[2] Senaste lydelse 1984:1036.

tingen genom att avkastningen upp till ett visst sparbelopp är skattefri eller genom en särskild sparpremie för medel som stått inne en viss tid. Till sparandet bör en viss lånerätt knytas vid bostadsköpet. Det finns, som utskottet ser det, inte anledning att begränsa dessa sparmöjligheter endast till ungdomar. Begränsningen bör i stället ligga i själva sparpremieringen. Enligt utskottets mening bör riksdagen hos regeringen begära ett förslag till utformning av ett system för bosparande i enlighet med de riktlinjer utskottet angivit.

dels utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *bosparande*

att riksdagen med anledning av motionerna 1985/86:Fi707, 1985/86:Fi720, 1985/86:Fi724 och 1985/86:Fi731 hos regeringen begär förslag om nytt system för bosparande i enlighet med vad utskottet anfört.

8. Skatt på lotterivinster

Björn Molin och Lars De Geer (båda fp) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet anser i likhet med vad" och slutar med "yrkande 10" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i motionerna att motiven för att höja lotterivinstskatten är mycket svaga, i synnerhet som höjningen kan motverka den sparstimulans som är i högsta grad önskvärd och nödvändig. Utskottet anser därför att propositionens förslag om höjd lotterivinstskatt på vinstutlottningar i vinstsparandet bör avslås av riksdagen.

dels utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *skatt på lotterivinster*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:566 yrkande 10 samt med anledning av motion 1985/86:586 såvitt nu är i fråga avslår i proposition 1985/86:150 bil. 1 mom 39 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster.

9. Anslag till sparfrämjande åtgärder

Björn Molin (fp), Lars Tobisson (m), Nils G. Åsling (c), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Hugo Hegeland (m) och Rolf Kenneryd (c) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "motion Fi729" bort ha följande lydelse:

Under de närmaste åren kommer betydande sparkapital på skattefondkontona att frigöras. För att inte dessa medel skall användas för konsumtion eller överföras till andra sparformer och därmed dämpa nysparandet i dessa former bör särskilda åtgärder vidtas för att förmå spararna att hålla kvar medlen på skattefondkontona. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motion Fi729 att medlen på skattefondkontona skall behålla sina ursprungliga skatteförmåner så länge kontona förblir orörda.

dels utskottets hemställan under 14 a) bort ha följande lydelse:

14. beträffande *anslag till sparfrämjande åtgärder m. m.*

a) att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Fi729 yrkande 1 hos regeringen begär förslag om att medel på skattefondkonto skall behålla de ursprungliga skatteförmånerna så länge kontona förblir orörda,

10. Anslag till sparfrämjande åtgärder

Björn Molin (fp), Lars Tobisson (m), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m) och Hugo Hegeland (m) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Eftersom utskottet anser att skattefondspararna bör få behålla sina ursprungliga skatteförmåner så länge kontona förblir orörda finns det inte skäl att, som föreslås i propositionen, ge spardelegationen ytterligare medel för att informera skattefondsparare om vilka beskattningsregler som gäller för sparmedlen i skattefonderna när bindningstiden går ut. Utskottet avstyrker därför propositionens förslag om ytterligare medel till sparfrämjande åtgärder liksom yrkande 4 i motion 567.

dels utskottets hemställan under 14 b) bort ha följande lydelse:

14. beträffande *anslag till sparfrämjande åtgärder m. m.*

b) att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:566 yrkande 9 och 13 såvitt nu är i fråga samt 1985/86:583 yrkande 2 avslår proposition 1985/86:150 bil. 1 mom 17 och motion 1985/86:567 yrkande 4 om anvisande av ytterligare medel under anslaget Sparfrämjande åtgärder under sjunde huvudtiteln,

11. Anslag till sparfrämjande åtgärder

Nils G. Åsling (c) och Rolf Kenneryd (c) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet delar" och slutar med "yrkande 4" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförs i motion 567 (c) att det är angeläget med en väsentligt utökad information till ungdomar om behovet att spara. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motion 567 yrkande 4 att tillskottet till anslaget för sparstimulerande åtgärder utökas med 5 milj. kr. till 20 milj. kr. och avstyrker därmed motionerna 583 yrkande 2 och 566 yrkandena 9 och 13 i här berörd del.

dels utskottets hemställan under 14 b) bort ha följande lydelse:

14. beträffande *anslag till sparfrämjande åtgärder m.m.*

b) att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:150 bil. 1 mom 17 och med bifall till motion 1985/86:567 yrkande 4 samt med avslag på motionerna 1985/86:566 yrkande 9 och 13 såvitt nu är i fråga samt 1985/86:583 yrkande 2 till *Sparfrämjande åtgärder* för

budgetåret 1986/87 under sjunde huvudtiteln – utöver av riksdagen tidigare anvisat anslag[1] – anvisar ett reservationsanslag av 20 000 000 kr.

12. Privata investeringskonton

Nils G. Åsling och Rolf Kenneryd (båda c) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "Utskottet har" och slutar med "privata investeringskontona" bort ha följande lydelse:

Utskottet får för egen del anföra följande. Det i motionerna föreslagna systemet med privata investeringskonton ger individerna möjlighet till ett sparande med uppskjuten beskattning. Därigenom är förslaget intressant eftersom det skattebefriar sparande och beskattar konsumtion. Såsom visas i bl. a. motion Fi709 kan systemet också byggas ut och användas för att stimulera investeringar i för såväl den enskilde som samhället angelägna ändamål.

De privata investeringskontona kan bidra till en kraftig ökning av sparandet. Detta är angeläget eftersom allemanssparandet trots stor uppslutning inte har resulterat i den ökning av hushållssparandet som man väntat sig. Hushållens sparkvot har de senaste fyra åren legat på den extremt låga nivån 0–1%. Ett omfattande sparande inom den privata sektorn är enligt utskottets mening av stor betydelse för kapitalbildningen och därmed för den ekonomiska tillväxten.

Det bör framhållas att den nominella ökning av budgetunderskottet som förslaget övergångsvis ger upphov till motsvaras av en skattefordran.

Eftersom förslaget om privata investeringskonton är förenat med så uppenbara fördelar anser utskottet att det bör genomföras. Såsom framhålls i motion 567 (c) bör dock i ett inledningsskede en begränsning av högsta möjliga insättningsbelopp göras. Den i motionen föreslagna gränsen på 20 000 kr. synes vara väl avvägd.

Regeringen bör ges i uppdrag att utarbeta ett konkret förslag avseende privata investeringskonton och snarast förelägga riksdagen detta. Vad utskottet här anfört bör ges regeringen till känna.

dels utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *privata investeringskonton*

att riksdagen med bifall till motionerna 1985/86:Fi709, 1985/86: Fi723, 1985/86:Fi727 och 1985/86:567 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om främjande av enskilt sparande genom inrättande av privata investeringskonton.

[1] FiU 1985/86: 17, Rskr 193.

Björn Molin (fp), Lars Tobisson (m), Nils G. Åsling (c), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Hugo Hegeland (m) och Rolf Kenneryd (c) anser att

dels den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "Ett förslag" och slutar med "motion Fi729" bort ha följande lydelse:

Regeringen har givit en arbetsgrupp i uppdrag att utarbeta ett förslag till realräntebeskattning av försäkringsbolagens tillgångar. Denna skatt kommer att drabba försäkringssparandet, främst pensionssparandet. Detta kommer att få negativa effekter på sparviljan.

En realränteskatt ger staten stora inkomster vid hög realränta och försäkringsspararen motsvarande reducerad avkastning. Vid låg realränta får spararen finna sig i minskat värde på sin försäkring utan kompensation från staten. Dvs. försäkringsspararen blir den ständige förloraren. Utskottet anser därför att riksdagen i enlighet med vad som föreslås i motionen bör ge regeringen till känna vad utskottet anfört om realränteskattens troliga negativa effekter på sparviljan.

dels utskottets hemställan under 16 bort ha följande lydelse:

> 16. beträffande *realränteskatts inverkan på sparviljan*
> att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Fi729 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Sparavdrag vid beskattningen

Björn Molin (fp), Lars Tobisson (m), Nils G. Åsling (c), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Hugo Hegeland (m) och Rolf Kenneryd (c) anför:

De åtgärder som under senare år har satts in för att stimulera hushållssparandet har i mycket stor utsträckning inriktats på att stödja statens behov av direkt upplåning i hushållen. Det har varit naturligt i en tid av stora budgetunderskott och snabbt stigande statsskuld. Strävan är emellertid att successivt minska statens lånebehov. I den mån detta lyckas försvagas argumenten för en fortsatt ensidig satsning på allemanssparandet. Tvärtom blir det då angeläget att göra sparstimulanserna mer neutrala mellan olika sparformer. På sikt bör således de skattefördelar som ges åt hushållens sparande ges en mer generell utformning.

Propositionens lagförslag

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1983: 890) om allemanssparande[1]

dels att i 27 § ordet "rikssparkonto" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "allemanssparkonto" i motsvarande form,

dels att i 8, 10–12, 14, 18–23 och 27 §§ ordet "kapitalsparfond" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "allemansfond" i motsvarande form,

dels att i rubriken närmast före 9 § ordet "Rikssparkonton" skall bytas ut mot "Allemanssparkonton",

dels att i rubrikerna närmast före 10 och 19 §§ orden "Kapitalsparfonder" respektive "kapitalsparfonder" skall bytas ut mot "Allemansfonder" respektive "allemansfonder",

dels att 3, 4, 7, 9, 15, 16, 24 och 25 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 24 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §[2]	
Sparmedlen skall sättas in i en svensk bank som enligt överenskommelse med riksgäldskontoret förmedlar allemanssparande. En sparare får inte spara på mer än ett *rikssparkonto* och i fler än två *kapitalsparfonder*.	Sparmedlen skall sättas in i en svensk bank som enligt överenskommelse med riksgäldskontoret förmedlar allemanssparande. En sparare får inte spara på mer än ett *allemanssparkonto* och i fler än två *allemansfonder*.

Vad som föreskrivs i första stycket och annars i denna lag i fråga om bank gäller, med undantag för bestämmelserna om lån för förvärv av bostad och för bosättning i övrigt (bosparlån) i 8 a och 26-28 §§, också i fråga om sparkassa.

För visst sparande på sparkonto hos HSB:s Riksförbunds Sparkassa (HSB:s Sparkassa) gäller särskilda bestämmelser enligt 24 och 25 §§.	För visst sparande på sparkonto hos HSB:s Riksförbunds Sparkassa (HSB:s Sparkassa) *samt för visst sparande som är anordnat av Riksbyggen ekonomisk förening* gäller särskilda bestämmelser enligt 24 och 25 §§.
4 §[3]	
Varje sparare får sätta in högst 800 kronor i månaden i allemanssparandet.	
Under första kvartalet år 1986 får en sparare, utöver insättningar enligt första stycket, sätta in sammanlagt högst 5 000 kronor i allemanssparandet.	

[1] Senaste lydelse av 27 § 1984: 1036.
[2] Senaste lydelse 1984: 1036.
[3] Senaste lydelse 1985: 1078.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Sparares insättningar, i förekommande fall minskade med uttag, får sammanlagt inte överstiga *35 000* kronor.	Sparares insättningar, i förekommande fall minskade med uttag, får sammanlagt inte överstiga *50 000* kronor.
7 §	
En sparare får överföra hela behållningen på sitt *riksspark*onto till ett sådant konto i en annan bank. Med iakttagande av 3 § första stycket får han även överföra, helt eller delvis, behållningen i en *kapitalsparfond* till annan sådan fond.	En sparare får överföra hela behållningen på sitt *allemansspark*onto till ett sådant konto i en annan bank. Med iakttagande av 3 § första stycket får han även överföra, helt eller delvis, behållningen i en *allemansfond* till annan sådan fond.
Banken är berättigad till ersättning av spararen för sina kostnader för en överföring. Någon uttagsavgift enligt 6 § skall inte betalas.	Banken är berättigad till ersättning *med högst 100 kronor* av spararen för sina kostnader för en överföring. Någon uttagsavgift enligt 6 § skall inte betalas.
9 §	
De medel som sätts in på ett *riksspark*onto skall överföras från banken till riksgäldskontoret.	De medel som sätts in på ett *allemansspark*onto skall överföras från banken till riksgäldskontoret.
På de medel som satts in på ett *riksspark*onto utgår årlig ränta enligt en räntefot som motsvarar det av riksbanken fastställda, vid varje tid gällande diskontot *med tillägg av 1,25 procentenheter.*	På de medel som satts in på ett *allemansspark*onto utgår årlig ränta enligt en räntefot som motsvarar det av riksbanken fastställda, vid varje tid gällande diskontot.
15 §[4]	
Fondbolag får till en *kapitalsparfond* förvärva endast följande slag av värdepapper, nämligen	Fondbolag får till en *allemansfond* förvärva endast följande slag av värdepapper, nämligen
1. sådana svenska aktier och av svenskt aktiebolag utfärdade konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning som är inregistrerade vid Stockholms fondbörs,	
	2. svenska aktier i bolag som träffat avtal med fondkommissionär om att denne på begäran skall ange kurser på aktier i bolaget och till dessa kurser köpa och sälja aktier i bolaget (OTC-bolag),
2. sådana svenska aktier och av svenskt aktiebolag utfärdade konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning som utbjuds till försälj-	*3.* sådana svenska aktier och av svenskt aktiebolag utfärdade konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning som utbjuds till försälj-

[4] Senaste lydelse 1984: 192.

Nuvarande lydelse

ning under sådana förhållanden att sannolika skäl finns för antagande att de inom ett år från förvärvet kommer att inregistreras vid Stockholms fondbörs,

3. andra svenska aktier samt andra av svenskt aktiebolag utfärdade konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning,

4. förlagsandelsbevis i svensk ekonomisk förening,

5. bevis om rätt att teckna eller erhålla aktier eller andra värdepapper som avses i 1–*4*,

6. obligationer och andra skuldförbindelser, utfärdade av staten.

Har värdepapper som förvärvats enligt första stycket *2* ej inregistrerats inom ett år från förvärvet, skall de avyttras så snart det lämpligen kan ske, om de inte vid något tillfälle under ettårsperioden kunnat inrymmas inom tioprocentsgränsen enligt *sista* stycket.

Ett fondbolag får inte till en *kapitalsparfond* förvärva aktier i bolaget.

Ett fondbolag får inte till fonden mot vederlag förvärva värdepapper som avses i första stycket *3* och *4* eller bevis om rätt att teckna eller erhålla sådana värdepapper i sådan omfattning att värdet av värdepapperen och bevisen genom förvärvet kommer att överstiga tio procent av fondens värde. Bankinspektionen kan, om det finns särskilda skäl, medge att procenttalet överskrids. Ej heller får ett fondbolag till fonden mot vederlag förvärva värde-

Föreslagen lydelse

ning under sådana förhållanden att sannolika skäl finns för antagande att de inom ett år från förvärvet kommer att inregistreras vid Stockholms fondbörs,

4. andra svenska aktier samt andra av svenskt aktiebolag utfärdade konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning,

5. förlagsandelsbevis i svensk ekonomisk förening,

6. bevis om rätt att teckna eller erhålla aktier eller andra värdepapper som avses i 1–*5*,

7. obligationer och andra skuldförbindelser, utfärdade av staten.

Har värdepapper som förvärvats enligt första stycket *3* ej inregistrerats inom ett år från förvärvet, skall de avyttras så snart det lämpligen kan ske, om de inte vid något tillfälle under ettårsperioden kunnat inrymmas inom *trettioprocentsgränsen enligt fjärde* stycket *eller* tioprocentsgränsen enligt *femte stycket*.

Ett fondbolag får inte till en *allemansfond* förvärva aktier i bolaget.

Ett fondbolag får inte till fonden mot vederlag förvärva aktier som avses i första stycket 2 eller bevis om rätt att teckna eller erhålla sådana aktier i en sådan omfattning att värdet av aktierna och bevisen, tillsammans med de värdepapper som omfattas av tioprocentsgränsen enligt sista stycket, genom förvärvet kommer att överstiga trettio procent av fondens värde.

Ett fondbolag får inte till fonden mot vederlag förvärva värdepapper som avses i första stycket *4* och *5* eller bevis om rätt att teckna eller erhålla sådana värdepapper i sådan omfattning att värdet av värdepapperen och bevisen genom förvärvet kommer att överstiga tio procent av fondens värde. Bankinspektionen kan, om det finns särskilda skäl, medge att procenttalet överskrids. Ej heller får ett fondbolag till fonden mot vederlag förvärva värde-

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
papper enligt första stycket 6 i sådan omfattning att värdet av de värdepapper som där avses genom förvärvet kommer att överstiga tjugofem procent av fondens värde. Den sistnämnda begränsningen gäller dock inte förrän ett år efter det att fondbolaget erhållit bankinspektionens tillstånd att bedriva fondverksamhet.	papper enligt första stycket 7 i sådan omfattning att värdet av de värdepapper som där avses genom förvärvet kommer att överstiga tjugofem procent av fondens värde. Den sistnämnda begränsningen gäller dock inte förrän ett år efter det att fondbolaget erhållit bankinspektionens tillstånd att bedriva fondverksamhet.
16 §	
Ett fondbolag skall tillse att en *kapitalsparfond* får en med hänsyn till intresset av riskspridning lämplig sammansättning av värdepapper.	Ett fondbolag skall tillse att en *allemansfond* får en med hänsyn till intresset av riskspridning lämplig sammansättning av värdepapper.
Fondbolaget får ej till fonden mot vederlag förvärva värdepapper av samme utfärdare i sådan omfattning att värdet av de värdepapper i fonden som utfärdats av denne genom förvärvet kommer att överstiga tio procent av fondens värde. Detta gäller ej värdepapper som har utfärdats av staten. Om det finns särskilda skäl, kan bankinspektionen medge att procenttalet i andra stycket överskrids.	
Utan hinder av andra stycket och 15 § *sista stycket* får vid emission aktier, konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning förvärvas på grund av fondens tidigare aktieinnehav. Sådana aktier eller skuldebrev skall dock avyttras så snart det lämpligen kan ske och senast ett år efter förvärvet, om värdepapperen ej vid något tillfälle under ettårsperioden kunnat inrymmas inom de gränser som anges i andra stycket och 15 § *sista* stycket första meningen. Om det finns särskilda skäl, kan bankinspektionen medge uppskov med avyttringen.	Utan hinder av andra stycket och 15 § *fjärde och femte styckena* får vid emission aktier, konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning förvärvas på grund av fondens tidigare aktieinnehav. Sådana aktier eller skuldebrev skall dock avyttras så snart det lämpligen kan ske och senast ett år efter förvärvet, om värdepapperen ej vid något tillfälle under ettårsperioden kunnat inrymmas inom de gränser som anges i andra stycket och i 15 § *fjärde* stycket *och femte stycket* första meningen. Om det finns särskilda skäl, kan bankinspektionen medge uppskov med avyttringen.
HSB-Sparkassa[5]	**Bosparande i HSB och Riksbyggen**
24 §[6]	
Bestämmelserna om sparande på *rikssparkonto* får, med de undantag som följer av andra stycket och 25 §, även tillämpas på sparande på	Bestämmelserna om sparande på *allemanssparkonto* får, med de undantag som följer av andra stycket och 25 §, även tillämpas på sparan-

[5] Senaste lydelse 1984: 1036.
[6] Senaste lydelse 1984: 1036.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
sparkonto i HSB:s Sparkassa under förutsättning att *kassan* har åtagit sig att lämna spararen lån för förvärv av bostadsrätt avseende en nyproducerad lägenhet i en bostadrättsförening inom HSB. Dessa bestämmelser får dock tillämpas längst till utgången av det kalenderår spararen fyller 28 år.	de på sparkonto i HSB:s Sparkassa *samt på bosparande anordnat av Riksbyggen* under förutsättning att *den som tar emot inlåningen* har åtagit sig att lämna spararen lån för förvärv av bostadsrätt avseende en nyproducerad lägenhet i en bostadrättsförening inom HSB *eller Riksbyggen*. Dessa bestämmelser får dock tillämpas längst till utgången av det kalenderår spararen fyller 28 år.

Insatta medel skall inte överföras till riksgäldskontoret.

25 §[7]

En sparare i HSB:s Sparkassa får under det kalenderår *spararen* fyller 28 år överföra hela eller en del av sparandet enligt 24 § till *riksparkonto* eller *kapitalsparfond*.	*Den som bosparar i HSB eller Riksbyggen* får under det kalenderår *han* fyller 28 år överföra hela eller en del av sparandet enligt 24 § till *allemanssparkonto* eller *allemansfond*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

[7] Senaste lydelse 1984: 1036.

2 Förslag till
Lag om ändring i aktiefondslagen (1974: 931)

Härigenom föreskrivs att 19 och 21 §§ aktiefondslagen (1974: 931) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
19 §[1]	
Medel som tillföres aktiefond skall så snart det anses lämpligt placeras i värdepapper, i den mån behov av likvida medel icke föreligger.	
Fondbolag får till aktiefond förvärva endast följande slag av värdepapper, nämligen	
1. svenska aktier, obligationer och andra värdepapper som *noteras* vid Stockholms fondbörs,	1. svenska aktier, obligationer och andra värdepapper som *är inregistrerade* vid Stockholms fondbörs,
	2. svenska aktier i bolag som träffat avtal med fondkommissionär om att denne på begäran skall ange kurser på aktier i bolaget och till dessa kurser köpa och sälja aktier i bolaget (OTC-bolag),
2. utländska aktier, obligationer och andra värdepapper, om förvärv av sådana får ske enligt fondbestämmelserna och värdepapperen är föremål för notering och handel vid fondbörs eller eljest under betryggande förhållanden,	*3.* utländska aktier, obligationer och andra värdepapper, om förvärv av sådana får ske enligt fondbestämmelserna och värdepapperen är föremål för notering och handel vid fondbörs eller eljest under betryggande förhållanden,
3. aktier, obligationer och andra värdepapper som *utbjudes* till försäljning under sådana förhållanden att sannolika skäl *finnes* för antagande att de inom ett år från förvärvet kommer att inregistreras vid fondbörs,	*4.* aktier, obligationer och andra värdepapper som *utbjuds* till försäljning under sådana förhållanden att sannolika skäl *finns* för antagande att de inom ett år från förvärvet kommer att inregistreras vid fondbörs,
4. andra svenska aktier, obligationer, förlagsbevis, konvertibla skuldebrev och skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning,	5. andra svenska aktier, obligationer, förlagsbevis, konvertibla skuldebrev och skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning,
5. bevis om rätt att teckna eller erhålla aktier eller andra värdepapper som avses i 1–4,	6. bevis om rätt att teckna eller erhålla aktier eller andra värdepapper som avses i 1–5,
6. skattkammar- och statsskuldväxlar.	7. skattkammar- och statsskuldväxlar.
Har värdepapper som förvärvats enligt andra stycket *3* ej inregistrerats *eller noterats* inom ett år från förvärvet, skall de avyttras så snart	Har värdepapper som förvärvats enligt andra stycket *4* ej inregistrerats inom ett år från förvärvet, skall de avyttras så snart det lämpligen

[1] Senaste lydelse 1983: 586.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
det lämpligen kan ske, om de inte vid något tillfälle under ettårsperioden kunnat inrymmas inom tioprocentsgränsen enligt *sista* stycket.	kan ske, om de inte vid något tillfälle under ettårsperioden kunnat inrymmas inom *trettioprocentsgränsen enligt femte* stycket *eller* tioprocentsgränsen enligt *sjätte stycket*.
Fondbolag får ej till aktiefond förvärva aktier i bolaget eller fondandel i fonden.	
	Ett fondbolag får ej till fonden mot vederlag förvärva aktier som avses i andra stycket 2 eller bevis om rätt att teckna eller erhålla sådana aktier i sådan omfattning att värdet av aktierna och bevisen, tillsammans med de värdepapper som omfattas av tioprocentsgränsen enligt sista stycket, genom förvärvet kommer att överstiga trettio procent av fondens värde.
Ett fondbolag får ej till fonden mot vederlag förvärva värdepapper som avses i andra stycket *4* eller bevis om rätt att teckna eller erhålla sådana värdepapper i sådan omfattning att värdet av värdepapperen och bevisen genom förvärvet kommer att överstiga tio procent av fondens värde.	Ett fondbolag får ej till fonden mot vederlag förvärva värdepapper som avses i andra stycket *5* eller bevis om rätt att teckna eller erhålla sådana värdepapper i sådan omfattning att värdet av värdepapperen och bevisen genom förvärvet kommer att överstiga tio procent av fondens värde.
21 §[2]	
Fondbolag skall tillse att aktiefond får en med hänsyn till intresset av riskspridning lämplig sammansättning av värdepapper.	
Fondbolaget får ej till fonden mot vederlag förvärva värdepapper med samme utfärdare i sådan omfattning att värdet av de värdepapper i fonden som utfärdats av denne genom förvärvet kommer att överstiga tio procent av fondens värde. Föreligger särskilda skäl, kan bankinspektionen medge att procenttalet överskrids.	
Utan hinder av andra stycket får till fonden förvärvas obligationer och andra skuldförbindelser, utfärdade av staten.	
Utan hinder av andra stycket och 19 § *sista stycket* får vid emission aktier, konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning förvärvas på grund av fondens tidigare aktieinnehav. Sådana aktier eller skuldebrev skall dock avyttras så snart det lämpligen kan ske och senast ett år efter förvärvet, om värdepap-	Utan hinder av andra stycket och 19 § *femte och sjätte styckena* får vid emission aktier, konvertibla skuldebrev eller skuldebrev förenade med optionsrätt till nyteckning förvärvas på grund av fondens tidigare aktieinnehav. Sådana aktier eller skuldebrev skall dock avyttras så snart det lämpligen kan ske och senast ett år efter förvärvet, om

[2] Senaste lydelse 1983: 586.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
peren ej vid något tillfälle under ettårsperioden kunnat inrymmas inom de gränser som anges i andra stycket och 19 § *sista stycket*. Om särskilda skäl föreligger, kan bankinspektionen medge uppskov med avyttringen.	värdepapperen ej vid något tillfälle under ettårsperioden kunnat inrymmas inom de gränser som anges i andra stycket och 19 § *femte och sjätte styckena*. Om särskilda skäl föreligger, kan bankinspektionen medge uppskov med avyttringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

3 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster

Härmed föreskrivs att 1 § lagen (1928: 376) om skatt på lotterivinster[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*

1 §[2]

Skatt betalas enligt denna lag till staten för vinst i svenskt lotteri.

Skatten utgör trettio procent av vinstens värde. Skatt skall dock inte betalas med högre belopp än att av vinsten återstår etthundra kronor.	Skatten utgör *fyrtio procent av vinstens värde i fråga om vinst vid vinstdragning i vinstsparande anordnat av bank eller sparkassa och* trettio procent av vinstens värde *i fråga om annan vinst*. Skatt skall dock inte betalas med högre belopp än att av vinsten återstår etthundra kronor.

Skatt skall inte betalas för

1. vinst vid vadhållning genom totalisator vid hästtävlingar eller vinst vid vinstdragning på här i riket utfärdade premieobligationer,
2. vinst i lotteri, när vinsten inte utgörs av pengar,
3. vinst i sådant spel som avses i lagen (1972: 820) om skatt på spel,
4. vinst som uppgår till högst etthundra kronor.

Vid beräkning av skattebeloppet skall i vinstens värde inräknas den skatt som belöper på vinsten.

Skatt skall inte betalas på vinster som utfallit på lotter som inte sålts, eller för vinster som inte tagits ut av vinnaren.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

[1] Lagen omtryckt 1984: 152.
Senaste lydelse av lagens rubrik 1984: 152.
[2] Senaste lydelse 1986: 126.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1983:891) om skattelättnader för allemanssparande

Härigenom föreskrivs att i lagen (1983: 891) om skattelättnader för allemanssparande[1] ordet "kapitalsparfond" skall bytas ut mot "allemansfond".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

[1] Senaste lydelse 1985: 264.

Innehåll

Sammanfattning 1
Inledning 1
Propositionen 2
Motionerna 3
Allemanssparandet 3
Sparavdrag 3
Sparmål, ökad aktiespridning m. m. 3
Bosparande 3
Vinstsparandet 4
Anslag till Sparfrämjande åtgärder 4
Privata investeringskonton 5
Övrigt 5
Utskottet 6
Sparandets utveckling 6
Allemanssparandet 8
Sparmål, ökad aktiespridning m. m. 11
Bosparande 12
Vinstsparandet 13
Anslag till sparfrämjande åtgärder 14
Privata investeringskonton 15
Övriga yrkanden 15
Hemställan 16

Reservationerna
1. Räntenivån inom allemanssparandet (m, fp, c) 18
2. Införandet av en övergångsbestämmelse i lagen (1983:890) (fp) mom. 2 18
3. Målet för hushållssparandet (m) mom. 8 19
4. Sparstimulans och ökad aktiespridning (m, fp) mom. 9 19
5. Sparstimulans och ökad aktiespridning (c) mom. 9 20
6. Möjlighet för Riksbyggen att bedriva bostadssparande för ungdomar inom allemanssparandets ram (m, fp) mom. 10 21
7. Bosparande (m, fp, c) mom. 11 22
8. Skatt på lotterivinster (fp) mom. 13 23
9. Anslag till sparfrämjande åtgärder (m, fp, c) mom. 14 23
10. Anslag till sparfrämjande åtgärder (m, fp) mom. 14 24
11. Anslag till sparfrämjande åtgärder (c) mom. 14 24
12. Privata investeringskonton (c) mom. 15 25
13. Realränteskatts inverkan på sparviljan (m, fp, c) mom. 16 26

Särskilt yttrande
Sparavdrag vid beskattningen (m, fp, c) 26

Bilaga
Propositionens lagförslag 27

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1986